

Karin Borghouts

Op zoek naar de essentie van Vincent van Gogh

Iedereen kent het werk van Vincent van Gogh maar hoé hebben we dat eigenlijk leren kennen? Via duizenden reproducties, die stuk voor stuk op een subtiele manier afwijken van het origineel; via de bioscoopfilm met Kirk Douglas of William Dafoe in de rol van de schilder; via koektrommels, kalenders en ansichtkaarten. Karin Borghouts volgde het spoor terug en fotografeerde niet alleen de plekken waar Van Gogh verbleef maar recreëerde ook tal van zijn stillevens. Zo zocht iemand na meer dan honderd jaar naar de essentie van Vincent van Goghs kunst, niet met de ratio van de kunsthistoricus maar met oog van de fotograaf. Het resultaat is de expositie en het boek *Vincent was Here*.

Mand met aardappelen (naar Van Gogh): ©Karin Borghouts, 2017

Karin Borghouts is opgegroeid in Kapellen, niet ver van het dorp Zundert waar Vincent van Gogh ter wereld kwam. Tijdens haar opleiding tot kunstschilder leerde ze via het werk van Van Gogh veel over het complementair gebruik van kleuren. “Hij was een kunstenaar uit mijn jeugd die ik later nauwelijks nog aandacht schonk, maar toen het huis van mijn ouders afbrandde en wij als familie de woning moesten leegmaken, vond ik een half verbrande reproductie van een van zijn werken.

Die traumatische dagen en die vreemde vondst vormden het startpunt van deze zoektocht. Ik ben alle musea afgegaan waar zijn werk hangt en heb alle plekken bezocht waar hij heeft gestudeerd, gewoond en gewerkt. Gelukkig voor mij dat die allemaal niet te ver weg lagen. Een reis over de hele wereld zou mijn financiële middelen te boven zijn gegaan.”

Begrijpen

In Ramsgate, Zundert, Antwerpen en op andere plekken probeerde ze zoveel mogelijk de situatie van toen in beeld te brengen. “Soms was dat erg moeilijk. In Arles bijvoorbeeld is sindsdien erg veel bijgebouwd. Soms moest ik een beetje trukeren.

In de Borinage bijvoorbeeld heb ik de foto's opzettelijk wat donkerder gekleurd, omdat het er in de tijd dat Van Gogh er als predikant aan het werk was erg somber was. Maar toen ik ter plekke was begreep ik bepaalde brieven of delen van brieven beter dan daarvoor. In Saint-Rémy-de-Provence was het negenendertig graden toen ik er aan kwam. Logisch dat Van Gogh er ook 's nachts aan het werk ging, want overdag was het er niet te harden. Ik kon ook met eigen ogen zien hoe mooi het licht was in Auvers-sur-Oise, welke indruk de glooiingen en de velden maakten die er nog onveranderd bijlagen, en hoe dit zijn weergave moest hebben beïnvloed.”

Een paar schoenen (naar Van Gogh): ©Karin Borghouts, 2017

Een paar schoenen: Vincent van Gogh 1886, Van Gogh Museum (Stichting Vincent van Gogh), Amsterdam

Mand met citroenen en een fles (naar Van Gogh): ©Karin Borghouts, 2018

Het omgekeerde

Kijken is het sleutelwoord bij Karin Borghouts. Hoewel ze alles wat ze over Vincent van Gogh gelezen heeft wat ze te pakken kon krijgen en de honderden brieven aan zijn broer bijna als een bijbel bij zich droeg, beschouwt ze zichzelf geenszins als een kunsthistoricus. Door het visuele zo'n prominente positie te geven was ze in staat de stillevens te doorgronden en in haar studio na te bouwen. "Ik heb jarenlang geschilderd, en daar ook prijzen voor gehad, en ben nu al twintig jaar professioneel fotograaf. Ik kan dus én als een beeldend kunstenaar én als een fotograaf naar de stillevens kijken. Dankzij die combinatie heb ik het omgekeerde kunnen doen van wat schilders in de negentiende eeuw deden. Georg Hendrik Breitner nam foto's op straat en gebruikte die vervolgens om een schilderij te maken. Ik heb een schilderij als uitgangspunt genomen en er een foto van gemaakt. Tijdens de tentoonstellingen, eerst in Het Noordbrabants Museum, het Van Gogh Huis in Zundert, daarna in De Rossaert van Galerie Ronny Van de Velde in Antwerpen, merkte ik dat sommige bezoekers hierdoor in verwarring kwamen: is dit nu een schilderij of een foto? Dat mensen zich dat gaan afvragen en ik de grens tussen schilderkunst en fotografie dus heb doorbroken, vind ik een prettige bijkomstigheid van mijn project, al gaat het meer over de vergelijking tussen de foto en de reproductie."

Kruikjes zonder oor

Hoe ver ging Karin Borghouts in het recreëren van de stillevens? Heel ver, blijkt uit het feit dat ze haar uiterste best deed steeds dezelfde 'ingrediënten' te vinden.

Zonnebloemen (naar Van Gogh): ©Karin Borghouts, 2018

Vincent was Here

Vincent was Here is uitgegeven door Galerie Ronny Van de Velde en online verkrijgbaar via de auteur. De gelijknamige tentoonstelling loopt van 13 oktober tot 4 december in Kunstgalerie De Vuyst, in de Kerkstraat 46 te Lokeren. Vervolgens loopt er van 17 december tot 6 maart 2022 een grote expositie in de Citadel van Namen (Terra Nova), Route Merveilleuse 55. Deze vindt tegelijkertijd plaats met de tentoonstelling Dans les yeux de Van Gogh in Musée Rops. Op beide tentoonstellingen worden de prints ook te koop aangeboden.

www.vincentwashere.com - www.karinborghouts.be

Soms was dat vrij eenvoudig. Aardappelen, druiven en zonnebloemen zijn in deze eeuw niet anders dan in de negentiende. De wat versleten schoenen die Van Gogh schilderde zijn voor elke Belg herkenbaar als 'legerbottinen'. Maar het vinden van een kruikje met een oortje was veel moeilijker. "Ik vond er slechts zonder oor, zodat ik geen andere optie had dan er een oor bij aan te brengen," zegt de fotografe. Een betekenisvolle freudiaanse handeling in het kader van een Van Gogh studie. "Maar uiteindelijk kreeg ik telefoon van de conservator van het Van Gogh Huis dat er bij opgravingen in Zundert een kruikje mét oor was gevonden. Het stond wel vast dat dit uit dezelfde tijd stamde dat Vincent er geleefd had. Ik zocht ook naar Franse boeken met vergeelde kافت. Het is me niet altijd gelukt alles te vinden, maar uiteindelijk stond ik mezelf ook wel een zekere creatieve vrijheid toe. Aan sommige foto's heb ik een klein element toegevoegd. Ik heb vaak de objecten en achtergronden beschilderd alvorens ze te fotograferen."

"Ik heb ontdekt dat er nogal wat mythes over Vincent van Gogh bestaan, bijvoorbeeld over de miskening tijdens zijn leven."

Vincent's kamer in Auvers-sur-Oise: ©Karin Borghouts, 2019

In perspectief

Door de vele maanden dat ze intensief met de persoon en vooral het werk van Vincent van Gogh bezig was is de bewondering daarvoor niet verminderd. Toch heeft ze geleerd de kunstenaar ook wat meer in perspectief te plaatsen. "Ik heb ontdekt dat er nogal wat mythes over hem bestaan, bijvoorbeeld dat hij tijdens zijn leven totaal miskend was. In feite had Van Gogh volgens mij een heel normale carrière voor die tijd. Na tien jaar - in die tijd heeft hij heel zijn oeuvre bij elkaar geschilderd - kwam er belangstelling voor zijn kunst. Had hij langer geleefd, hij zou vast en zeker zijn doorgebroken. Dat hij die eerste tien jaar onopgemerkt bleef is niets bijzonders. Dat had hij gemeen met tal van andere kunstenaars. Het is me ook duidelijk geworden hoe slecht de meesten van ons het originele werk kennen. We hebben reproducties gezien, eindeloos veel reproducties, maar als je op Google die nabootsing achter elkaar bekijkt zie je hoe elk ervan subtiel afwijkt van de andere.

De échte Van Goghs zijn dus ook net even anders, ofwel: verschuilen zich onder een dikke sluier van reproducties. Hopelijk heb ik met Vincent was Here een tip van die sluier opgelicht."

Stilleven met kruiken (naar Van Gogh): ©Karin Borghouts, 2018

Karin Borghouts - Vincent was Here

Tekst: Jeroen Kuypers | Fotografie: Karin Borghouts

Tentoonstelling	Tentoonstelling
13-10-2021 t/m 04-12-2021	17-12-2021 t/m 06-03-2022
Kunstgalerie De Vuyst	Citadel van Namen (Terra Nova)
Kerkstraat 46	Route Merveilleuse 64
9160 Lokeren	5000 Namen

Voor meer informatie:

www.vincentwashere.com - www.karinborghouts.be